

INSPIRATION TIL LITTERATURSAMTALE I KLASSEN OM

JEG ER FREDE

(men det er ikke altid det de andre kalder mig)

I litteratursamtalen får eleverne mulighed for at fortælle om deres oplevelse af bogen samtidig med at de hører om deres klassekammeraters. Samtalen bygger altså på elevernes opfattelse af bogen og kan foregå i mindre grupper eller som klasseundervisning. Formålet er at eleverne får talt om de ting de allerede ved om fiktionstekster samtidig med at de lærer nogle af de virkemidler litteraturen benytter sig af, at kende.

For at få en god, frugtbar litteratursamtale skal man overholde de samme regler som gælder for enhver værdifuld samtale: Alle skal have lov at komme til orde, og alle skal mærke at deres udsagn bliver taget alvorligt.

VED 1. BLIK – FØR LÆSNINGEN

Præsenter bogens forside for eleverne. Det kan være en overhead af bogens forside eller ved uddelingen, men det er vigtigt at eleverne ikke begynder at læse i bogen endnu. Samtalen begynder med at tale om elevernes forventninger til bogen:

- Hvad fortæller illustrationen på bogens forside?
- Hvad kan titlen dække over?
- Hvad mon bogen handler om?
- Er det Frede på billedet? Hvad kan parentesen betyde?
- Hvem har skrevet bogen?
- Hvem har illustreret bogen?

Svarene skrives ned som stikord – enten af eleverne i små grupper eller af læreren. Stikordene gemmes, for de kan bruges i sidste del af litteratursamtalen og lede videre til at tale om genrer, genrekendskab og genreforventninger. Muligvis kan eleverne alene ud fra bogens forside komme frem til at bogen er realistisk. Måske har de også allerede her en idé om at historien handler om nogle børn på deres egen alder.

EN GOD BOG UDEN AFBRYDELSER

Afhængig af elevernes læseniveau og øvrige arbejde med læsning læses bogen enten højt, i grupper eller individuelt. Makkerlæsning hvor eleverne læser for hinanden i par, er tit en god læsemåde.

Hvis de fysiske rammer tillader det, kan man understrege at det er fiktion der skal læses, ved at eleverne får lov til at finde sig en behagelig læseplads på skolen, eller højtlesningen kan måske foregå i en sofagrube eller læsekrog.

Følgende spørgsmål og oplæg er henvendt til eleverne og lægger op til at tale om **forskellen mellem at læse hvad der står på linjerne og mellem linjerne** i *Jeg er Frede (men det er ikke altid det de andre kalder mig)*. Læreren kan eventuelt plukke i materialet alt efter hvordan klassens øvrige arbejde med fiktionslæsning er tilrettelagt.

LÆS BOGEN – IGEN

Nu læses bogen igen med stop undervejs for at tale om indholdet. Spørgsmålene nedenfor sporer sig ind på historiens handling.

- »Der er en dreng ...« gentages tre gange på s. 6. Hvilken dreng er det?
- Hvad er han god til? Og hvordan kan man kende ham?
- Hvilke dumme ting forestiller Frede sig at han vil komme til at gøre på kolonien?
- Hvad tager Frede med på kolonien selv om han slet ikke behøver det?
- Hvorfor tænker Frede: »Karl kan mange vitser. I dag fortæller han kun én om fede mennesker. Heldigvis.«? (s. 16).
- Hvorfor spiser Frede kun to pølser selv om der er mange flere til hver? (s. 21)
- Hvad er det der får Frede til at tænke »at det alligevel er ret okay at være på koloni«? (s. 27)
- Hvad er det der får ham til at ændre mening kort tid efter?
- Hvad tænker Frede på når han er ked af det?
- Hvordan slutter historien?

TAL OM BOGEN – EFTER LÆSNINGEN

ILLUSTRATIONER

- Beskriv bogens illustrationer. Hvad kan man kalde denne form for illustrationer?
- Har du en yndlingsillustration? Hvorfor er det lige den der er den bedste?
- 'Prik' de enkelte illustrationer ind i teksten. Hvilken situation er illustreret?
- Diskuter hver enkelt illustration: Hvad viser billedet? Og sker der mere på billedet end der står i teksten?

FREDE SOM FORTÆLLER

Frede fortæller historien, men en fortæller kan ikke fortælle alt. Derfor er der nogle ting i historien som læseren selv må gætte sig til ud fra det Frede fortæller. Så siger man *at man læser mellem linjerne*.

Når man læser mellem linjerne, er man selv med til at skabe historien, men det er slet ikke sikkert at alle læsere i klassen skaber den samme historie. Man kan blive enige om hvad der står på linjerne, men når man skal finde ud af hvad der står

mellem linjerne, kan man blive uenige. Så er man nødt til at argumentere for sin mening om historien. Det er ikke sikkert I kan blive helt enige om hvad der står mellem linjerne, men det kan være sjovt at høre hvordan andre læser historien.

Spørgsmålene her kan bruges til at finde frem til hvordan man kan opfatte Frede:

- Hvad kalder de andre børn Frede?
- Hvordan ser Frede ud? Find steder i teksten der fortæller noget om hvordan Frede ser ud.
- Hvordan opfatter Frede sig selv?
- Hvordan opfatter hans kammerater ham?
- Diskuter hvad Frede mener når han siger:
  - »Til vandbomber er det godt at man ikke er for lille og tynd.« (s. 6)
  - »Det er mig der griner for højt.« (s. 8)
  - »Man synes tit det er sjovt når nogen i klassen gør sådan noget som alle kan grine ad, bare lige undtagen den der gør det.« (s. 9)
  - »Jeg er ikke helt sikker på om jeg har lyst til at holde fri og have det sjovt.« (s. 15)
  - »Vi griner meget i bussen.« (s. 16)
  - »Der er mange ting man skal have tænkt på før man tager på tur.« (s. 24)
  - »Jeg vokser til min normale størrelse, jeg bliver ved med at vokse til jeg er dobbelt så stor, ja, fire gange så stor som ellers.« (s. 41)
  - »Kan Frede være en helt?«
  - »Der er ikke nogen af de andre der griner eller driller.« (s. 52)

GENRE

- Hvad er en roman?
- Hvad er en billedroman?
- Kunne historien være sket i virkeligheden? Hvorfor/Hvorfor ikke?
- Ligner historien andre historier I kender?
- Handlede bogen om det I troede den ville handle om?

MEDDIGTNING

Camilla kan ikke vide hvad Frede tænker på, for hun er jo ikke tankelæser, men hun er med på den samme koloni som Frede. Han redder hende endda fra at drukne. Hvordan lyder Camillas version af historien?

BOGANMELDELSER

Skriv en anmeldelse af bogen. Du skal forestille dig at du skriver anmeldelsen til en kammerat der aldrig har hørt om bogen. Anmeldelsen skal altså også fortælle hvem der har skrevet historien, og hvem der lavet illustrationerne. Spørgsmålene her kan bruges til at komme i gang med at skrive:

- Hvad handler bogen om?
- Hvilken stemning kom du i da du læste bogen?
- Kan du anbefale bogen til andre? Hvis ja: Hvem? Hvis nej: Hvorfor ikke?
- Hvor mange kasketter vil du give bogen?

Diskuter de færdige anmeldelser ud fra disse spørgsmål:

- Får kammeraten der ikke kender bogen, de nødvendige oplysninger om den?
- Er det tydeligt hvad anmelderen mener?
- Argumenterer anmelderen for sin mening om bogen?

